

1

Η άρια των κοσμημάτων

Στις 24 Δεκεμβρίου 1770, οι φημισμένοι κοσμηματοποιοί Μπεμέρ και Μπασένζ πήγαιναν στις Βερσαλλίες για να παραδώσουν στη Μαντάμ ντι Μπαρί τα ωραιότερα διαμάντια που ένας Γάλλος βασιλιάς θα μπορούσε να προσφέρει στην ευνοούμενή του. Η κόμισσα, από τότε που πλήρωνε τα κοσμήματά της ο Λουδοβίκος ΙΕ΄, αγόραζε ουκ ολίγα.

Ο υπάλληλός τους, ο Τομπίας Κέτερμαν, μετέφερε μια επίπεδη τετράγωνη κασετίνα στην οποία χωρούσε ένα περιδέραιο με παντατίφ και τα σκουλαρίκια που συμπλήρωναν το σετ, καθώς και μια δεύτερη, στην οποία θα μπορούσε κανείς να φανταστεί ότι υπήρχαν ένα βραχιόλι και ένα εντυπωσιακό κόσμημα κεφαλής με διαμάντια. Δύο σωματοφύλακες τον συνόδευαν διακριτικά.

Όταν η άμαξά τους σταμάτησε μπροστά από τα ανάκτορα, η νύχτα είχε ήδη αρχίσει να πέφτει. Μια γυναίκα με επίσημο ένδυμα της Αυλής και μια ερμίνα ανάρριχτη στους ώμους τούς πλησίασε για να τους πει ότι η Μαντάμ ντι Μπαρί τους περίμενε στο Τριανόν, το βασιλικό καταφύγιο που της είχε παραχωρήσει η Μεγαλειότητά του, και έδειξε τον δρόμο στον αμαξά.

Η άμαξα άφησε πίσω της το παλάτι, πήρε τη Ρυ ντε Ρεζερβουάρ και πέρασε την πύλη που έβγαζε σε μια μεγάλη ευθεία. Τα άλογα κάλπαζαν στις αλέες με τα αιωνόβια δέντρα που άπλωναν τα γυμνά κλαδιά τους όμοια με αποκαμωμένους γίγαντες που ανοίγουν τα χέρια τους. Ο Μπεμέρ και ο Μπασένζ είχαν καταλάβει ότι η κόμισσα θα τους δεχόταν στο Μικρό Τριανόν, αλλά ο αμαξάς τους σταμάτησε μπροστά στο Μεγάλο.

Το κατάφωτο Μεγάλο Τριανόν έμοιαζε με φλέγομενη μπομπονιέρα. Δύο υπηρέτες άνοιξαν την πόρτα μιας αίθουσας, αληθινό μακρινάρι, με τοξωτά ανοίγματα στους τοίχους και επιπλωμένη με μπανκέτες ντυμένες με κόκκινο βελούδο· το τζάκι ήταν αναμμένο. Οι επισκέπτες άπορησαν που δεν τους υποδέχθηκε κανείς.

«Οι κύριοι αγνοούν τα νέα;» ρώτησε ο ένας από τους υπηρέτες. «Εδώ και μία ώρα ο δούκας ντε Σουαζέλ δεν είναι πλέον πρωθυπουργός!»

Όλοι οι αυλικοί που βρίσκονταν στα ανάκτορα είχαν συγκεντρωθεί για να δουν τον έκπτωτο πρωθυπουργό να εγκαταλείπει το γραφείο του και να ανεβαίνει στην μπερλίνα του, την κλειστή άμαξα που θα τον οδηγούσε στην εξορία, στις γαίες του στο Σαντελού. Μόνον η Μαντάμ ντι Μπαρί, στην οποία οφειλόταν η δυσμένεια, ήταν απούσα.

Οι πέντε επισκέπτες σχολίασαν το γεγονός. Ιδού λοιπόν η «ανταμοιβή» του Σουαζέλ για τις ύβρεις που πλειστάκις είχε εκστομίσει εναντίον της φίλης του βασιλιά. Ανάμεσα στην ερωμένη και στον πρωθυπουργό του η Μεγαλειότητά του είχε επιλέξει.

«Πώς γίνεται η αποπομπή ενός πρωθυπουργού;» ρώτησε ο Μπασένζ.

Ο υπηρέτης τούς εξήγησε ότι οι φρουροί θα οδηγούσαν τον δούκα σε μια κλειστή άμαξα, θα τον έβαζαν μέσα και στη συνέχεια αυτή θα άφηνε πίσω της την κεντρική πύλη περνώντας ανάμεσα από δύο σειρές ιππέων.

Η γυναίκα που τους είχε υποδεχθεί στον προαύλιο χώρο του ανακτόρου, κυρία επί των τιμών, κατά πάσα πιθανότητα, της Μαντάμ ντι Μπαρί, εμφανίστηκε και πάλι για να τους αναγγείλει ότι πολύ γρήγορα η κυρία της θα τους δεχόταν. Η Μαντάμ έβαζε τις τελευταίες πινελιές στην τουαλέτα της. Ήθελε να είναι εκθαμβωτική και να αποσπάσει διθυραμβικά σχόλια· ως εκ τούτου πόνταρε

στα κοσμήματα που της είχαν φέρει για να είναι ακόμη πιο εντυπωσιακή.

Όταν έμειναν, και πάλι, μόνοι τους, άρχισαν να σχολιάζουν την εμπάθεια που υπήρχε ανάμεσα στην ευνοούμενη και στον πρωθυπουργό. Απόψε, ο ένας θα ταξίδευε μόνος κι έρημος, στριμωγμένος σε μια σκοτεινή και κρύα άμαξα, ενώ η άλλη, θριαμβεύτρια, θα έλαμπε ανάμεσα στις χίλιες δυο λάμπεις των διαμαντιών που της είχαν φέρει, υπό το φως των πολυελαίων των Βερσαλλιών, καταπλήττοντας με την εμφάνισή της τους πάντες. *Sic transit gloria mundi!* Ένωθαν ευτυχείς που βρίσκονταν από τη σωστή πλευρά αυτού του εκκρεμούς, εκείνη του θριάμβου.

«Δεν σας μυρίζει κάτι καμένο;» ρώτησε ο Μπασένζ.

Σηκώθηκαν από τις μπανκέτες τους για να δουν τι συμβαίνει. Ένα σύννεφο γκρίζου καπνού, ορατό στο φως της σελήνης, ανέβαινε προς τον ουρανό από την άλλη μεριά των κήπων. Δύο υπηρέτες που φορούσαν τη λιβρέα που υποδήλωνε ότι ήταν στην υπηρεσία της κόμισσας κατέφθασαν φέρνοντάς τους κάτι να τσιμπήσουν σε έναν ασημένιο δίσκο.

«Οι κηπουροί καίνε εδώ και λίγη ώρα τα ξερόκλαδα», είπε ο ένας τους, «αλλά η φωτιά θα σβήσει σιγά σιγά».

Δεν υπήρχε περίπτωση να καίει για πολύ ακόμη. Και έτσι να ήταν όμως, η έπαυλη είχε πολυάριθμες πυροσβεστικές αντλίες που τροφοδοτούνταν από τις τόσες και

τόσες πηγές νερού που υπήρχαν. Οι επισκέπτες, ήρεμοι πλέον που δεν διέτρεχαν κανέναν κίνδυνο, παρατηρούσαν αδιάφορα τη λευκή γραμμή που αυλάκωνε τον ουρανό. Ο δίσκος με τα μπισκότα και τα αναψυκτικά τούς φαινόταν πολύ πιο ενδιαφέρον.

Τρεις συριγμοί αντήχησαν σχετικά κοντά. Να ήταν άραγε κάποια προειδοποίηση για τον κίνδυνο πυρκαγιάς;

«Όχι βέβαια, απλώς οι φρουροί δίνουν σήμα ότι οι πύλες έκλεισαν και ότι θα παραμείνουν κλειστές έως αύριο το πρωί. Εσείς, όταν θα φεύγετε, θα πρέπει να βγείτε από την κεντρική είσοδο».

Κι ύστερα προσέθεσαν με μεγάλη επισημότητα: «Η κυρία σάς παρακαλεί πολύ να τη συγχωρήσετε για την καθυστέρηση».

Οι δύο κοσμηματοποιοί είχαν αντιληφθεί ότι η ευνοούμενη επιθυμούσε να είναι όσο το δυνατόν πιο γοητευτική. Θα ήθελε, σίγουρα, να ευχαριστήσει τη Μεγαλειότητά του, που, για χάρη της, είχε αποπέμψει έναν αξιωματούχο ο οποίος έδινε και τη ζωή του για το βασίλειο εδώ και δεκαπέντε χρόνια. Η προοπτική, άλλωστε, της αμοιβής για τα κοσμήματα με ένα μυθικό χρηματικό ποσόν καθιστούσε την αναμονή υπέροχη. Βολεύτηκαν, εκ νέου, στις μπανκέτες τους και πολύ γρήγορα βυθίστηκαν, ο ένας μετά τον άλλο, σε έναν ύπνο μακάριο· ο υπάλληλός τους και οι σωματοφύλακες ακολούθησαν το παράδειγμά τους.